

Liikenne- ja viestintäministeriölle
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntö LVM/2005/03/2015

VAHVASTA SÄHKÖISESTÄ TUNNISTAMISESTA JA SÄHKÖISISTÄ ALLEKIRJOITUKSISTA ANNETUN LAIN SEKÄ ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMINEN

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Finanssialan Keskusliitolta (FK) lausuntoa yllä mainitussa asiassa.

- Ensitunnistamista koskevia tietoja tulisi voida säilyttää vähintään asiakassuhteen ajan.
- Ketjutus tulisi rajoittaa selkeästi luottamusverkostoon.
- Auditointikriteerien tulisi olla tarkkarajaisemmat. Kansallisia lisävaatimuksia ei tule asettaa.
- Tunnistusvälineeseen liittyvä dynaaminen todentamistekijä on uusi vaatimus
- Raportointivaatimukset tulisi koordinoita muiden säädösten kanssa.
- Ajokortin poistumisen kokonaisvaikutuksia eri asiointitilanteissa tulisi arvioida tarkemmin. Viranomaisen tulisi huolehtia muutosta koskevasta kansalaisviestinnästä.
- Vahvaa autentikointia koskevat vaatimukset ja siirtymäaika tulisi koordinoita muun sääntelyn kanssa.

FK toteaa, että yksityisen sektorin asiointipalvelun tarjoajan kuten pankin on voitava edelleenkin päättää itsenäisesti sähköisistä tunnistusvälineistä, joita se hyväksyy omissa palveluissaan.

Pankkitunnisteita ja Tupas-tunnistuspalvelua on voitava tarjota myös luottamusverkoston ulkopuolella. Muussa tapauksessa kaikkien yksityissektorin palveluntarjoajien, kuten verkkokauppojen, pikaluottopalvelujen ja kolmansien maksupalveluntarjoajien, jotka palveluissaan tarvitsevat vahvaa sähköistä tunnistamista, olisi pakko liittää asiointipalvelunsa luottamusverkostoon.

Yksityisen tunnistusvälineen tarjoajan on voitava päättää itsenäisesti, ilmoitetaanko sen tarjoama tunnistusväline komissiolle vai ei.

1 Ensitunnistamista koskevia tietoja tulisi voida säilyttää vähintään asiakassuhteen ajan

Ensitunnistamisessa edellytetään viiden vuoden arkistointiaikaa, minkä jälkeen ensitunnistamista koskevat tiedot joudutaan poistamaan. Yleensä asiakassuhde pankkiasioinnissa on pitkä, usein kymmeniä vuosia. Seurauksena on, että ensitunnistajana oleva pankki joutuu pyytämään asiakkaansa konttoriin "ensitunnistettavaksi" huolimatta jatkuvasta asiakassuhteesta viiden vuoden välein. Se, että ensitunnistaminen on tehty pätevästi tuolloin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, tulisi olla riittävää.

Pankki ei voi tosiasiallisesta hyödyntää muun tunnistusvälineen tarjoajan myöntämää välinettä asiakassuhteen avaamisessa rahanpesulainsäädännön velvoitteista johtuen. Asiakassuhdetta perustettaessa pankin on säilytettävä henkilöllisyyden todentamisessa käytetyn asiakirjan nimi, asiakirjan numero tai muu tunnistetieto ja myöntäjä taikka kopio asiakirjasta. Henkilöllisyyden todentamisasiakirjan tiedot eivät välity sähköisen tunnistamistapah-

tuman yhteydessä.

FK pitää välttämättömänä, että asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen voitaisiin suorittaa vahvaa sähköistä tunnistamista hyödyntäen. Tämän vuoksi on välttämättömää sovittaa rahanpesulainsäädännön ja Tunnistuslain säännökset yhteen niin, että pankin ei tarvitse erikseen hankkia ja arkistoida asiakkaan henkilöllisyyden todentamisessa käytetyn asiakirjan tunnistus- ja myöntäjätietoja tai kopioita. Pankin tulisi voida luottaa siihen, että tarpeen vaatiessa kaikki nämä tiedot olisivat saatavilla tunnistusvälineen myöntäjältä asiakassuhteen aikana ja sen jälkeenkin.

2 Ketjutus tulisi rajata selkeästi luottamusverkostoon

Ensitunnistuksen tekeminen ja luottaminen toisen tekemään ensitunnistukseen eivät ole sama asia.

Koska vahva tunnistusväline voidaan myöntää toisen vahvan tunnistusvälineen avulla ja ketjutusta voidaan tehdä vapaasti, taustalla voi olla pitkäkin ketju. Väline, jonka osalta ensitunnistaminen on aikoinaan tehty, ei ole välttämättä enää myöskään voimassa. Ketjutustilanteissa ei voida myöskään edellyttää, että ensitunnistaminen olisi "voimassa" loputtomiin. Oma kysymyksensä on, missä rajoissa toisen tekemään ensitunnistamiseen ketjutustilanteissa voidaan ylipäättään vedota. Ensitunnistaminen on sitä "kaukaisempi" mitä pidemmälle ketjussa on edetty.

FK toteaa, että finanssisektorin toimijat eivät voi käytännössä luottaa toisen tekemään ensitunnistukseen.

3 Tunnistusvälineeseen liittyvä dynaaminen todentamistekijä on uusi vaatimus

Tähän saakka nykyiset menetelmät, kuten paperille tulostetut kertakäyttöiset salasanat, ovat täyttäneet vahvalle sähköiselle tunnistusvälineelle asetetun vaatimuksen. Perusteluisissa todetaan, että nykyiset vaatimukset täyttävät vaatimukset eikä määritelmään (8 b § 1 momentti) ei ole tehty asiallisia muutoksia. Aikaisemmin on todettu, että myös verkkopankkitunnukset täyttävät myös varmuustason "korotettu" vaatimukset.

Mikäli nykyiset tunnistusratkaisut eivät täytä ehdotetussa 8 b § 2 momentissa tarkoitettuja vaatimuksia dynaamisesta todentamistekijästä, esimerkiksi verkkopankkitunnukset poistuvat tunnistusvälineenä julkishallinnon sähköisistä palveluista.

4 Auditointikriteerien tulisi olla tarkkarajaisemmat

Viestintävirastolle ehdotetaan erittäin laajaa määräyksenantovaltaa. Viestintäviraston määräyksenantovalan tulisi olla täsmällisemmin ja tarkkarajaisemmin määritelty.

Ehdotuksen 29 ja 31 §:ssä mainittujen auditointikriteerien tulisi rajoittua ainoastaan kansainvälisiin ja yleiseurooppalaisiin vaatimuksiin.

Alueelliset kriteerit voivat muodostua eurooppalaisen yhteentoimivuuden esteeksi ja asettaa tunnistuspalveluiden tarjoajille kohtuuttomia vaatimuksia. Kansallisia vaatimuksia (esimerkiksi KATAKRI) ei tule asettaa.

Auditointikriteerit aiheuttavat merkittävää lisätyötä ja -kustannuksia. Erityisesti pienille tunnistusvälineiden tarjoajille vaikutukset ovat suhteellisesti huomattavia, mikä voi myös olla

markkinoille tulon este.

Kansallisten vaatimusten asettamisessa tulee ottaa huomioon hallitusohjelman tavoitteet hallinnollisen taakan vähentämisestä ja ylisääntelyn välttämisestä.

5 Raportointivaatimukset tulisi koordinoita muiden säädösten kanssa

Tietoturva- ja häiriöraportointia koskevia vaatimuksia sisältyy Tunnistuslain ohella myös mm. tietosuoja-, tietoverkkojen ja maksamisen turvallisuutta koskevaan ja luottolaitoslainsäädäntöön. On tärkeää, että samaa asiaa koskevat raportointivelvoitteet kartoitetaan, yhdenäistetään ja koordinoidaan eri viranomaisten välillä.

Tavoitetilan tulee olla, että raportointi tapahtuu yhden luukun periaatteella, minkä jälkeen tietoa tarvitsevat viranomaiset jakavat tarvittavat tiedot keskenään. Tämä edistää osaltaan myös kansalliselle palveluväylälle asetettuja tavoitteita ja käyttöä.

6 Ajokortin poistumisen kokonaisvaikutukset tulisi arvioida

FK pitää hyvänä, että ajokorttia ei voitaisi enää käyttää henkilöllisyystodistuksena ensitunnistamisessa, koska ajokortti muodostaa merkittävän turvallisuusriskin sen heikkojen turvatekijöiden vuoksi. Vaihtoehtona olisi ajokortin turvatekijöiden vahvistaminen nykyisestä.

Koska ajokorttia käytetään edelleenkin laajasti, kokonaisvaikutukset eri asiointitilanteissa tulee arvioida. Ajokorttia pidetään tosiasiallisesti haltijansa henkilöllisyyden osoittava asiakirjana yksityissektorin ohella myös julkishallinnossa. Suhtautuminen ajokortin käyttökelpoisuuteen edellyttäisi johdonmukaisuutta.

Henkilökorttia tai passia ei ole kuitenkaan kaikilla kansalaisilla, osa voi myös pitää sellaisen hankkimista turhana (ei matkusta koskaan kotimaan ulkopuolelle) ja myös liian kalliina kulueränä tosiasialliseen käyttöön ja voimassaoloon nähden.¹ Kaikille ei ole mahdollista myöskään hakea passia sähköisesti, mikä edellyttää oman käyntinsä poliisin toimilupapisteessä. Henkilökortin hakeminen on edellyttänyt ainakin toistaiseksi henkilökohtaista käyntiä.

Ensitunnistamista koskevat vaatimukset tulisi koordinoita nykyistä paremmin rahapesulainsäädännössä asiakkaan henkilöllisyyden todentamista koskevien vaatimusten kanssa.

Ajokortin poistuminen todentamisasiakirjoista aiheuttaa merkittäviä muutoksia ja negatiivista julkisuutta. Tämän vuoksi viranomaisten tulisi huolehtia kansalaisviestinnästä. Ei ole kohtuullista, että negatiivinen julkisuus kohdistuu pääasiassa yksityisiin tunnistusvälineiden myöntäjiin, jotka voivat vain mukautua lain vaatimuksiin.

7 Vahvaa tunnistamista koskevat vaatimukset ja siirtymäaika tulee koordinoita muun sääntelyn kanssa

Uuden maksupalveludirektiivin (EU) 2015/2366 (EUVL 23.12.2015 L 337/35) 98 artiklan mukaan Euroopan pankkivalvojan (EPV) tulee antaa 13.1.2017 mennessä luonnos sitovista teknisistä sääntelystandardeista, jotka koskevat asiakkaan vahvalle tunnistamiselle asetet-

¹ Passi maksaa poliisin palveluhinnaston (2016) mukaan keskimäärin 44 – 48 euroa ja henkilökortti 50 – 54 euroa. Lisäksi kustannuksia aiheuttavat virallisen passikuvan hankkiminen ja mahdolliset matkustuskulut poliisin toimilupapisteeseen.

tavia vaatimuksia, käyttäjän henkilökohtaisten turvatunnusten luottamuksellisuuden ja eheyden turvaamista sekä yhteisiä, turvallisia ja avoimia viestintästandardeja. Viestintästandardit kattavat muun muassa tunnistamisen, varmentamisen ja turvatoimenpiteiden toteuttamisen. Sääntelystandardiluonnosta koskeva konsultaatio käynnistyy huhti - kesäkuussa 2016.

Vahvaa sähköistä tunnistamista (autentikointia) koskevat vaatimukset ja siirtymäaika tulisi koordinoita maksupalvelusääntelyn kanssa. Maksupalveluntarjoajia ovat pankkien ohella muun muassa maksupalveluja tarjoavat maksulaitokset, Suomessa esimerkiksi mobiiliope-
raattorit.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Päivi Pelkonen